

ŠRÁMKOVA
SOBOTKA

**PROGRAM
K 65. ROČNÍKU**

**FESTIVALU
ČESKÉHO JAZYKA,
ŘEČI A LITERATURY**

3 – 10 / 7 / 2021

SO 3/7

15:00

Vernisáž výstav, Základní škola

Zdeněk Mlčoch – výtvarník, na kterého Šrámkova Sobotka vzpomíná

Grafika malíře a přítele festivalu.

17:00

Projekce s besedou, Městské divadlo

O folkloru s Českou televizí

K cyklu Folklorika s tvůrci pořadu.

19:30

200 Kč

Koncert, Zahrada Šrámkova domu

Vladimír Merta

Zhudebněné básně, lidové písně a vlastní tvorba.

21:30

100 Kč

Film, Zahrada Šrámkova domu

Opera ve vinici

Nejen jihomoravský folklor s živým úvodem Vladimíra Mertý.

NE 4/7

8:30

Kostel sv. Maří Magdaleny

Mše

Mši svatou slouží farář Tomáš Dziedzic.

10:00

Městský park

Zahájení festivalu

Po odluce v lukách v režii Lady Blažejové, Adama Hoška a Jana Trče.

13:30

Městský park

Poetické odpoledne

Procházka s poezií a hudbou zakončená vzpomínkou na Václava Šolce.

15:30

Vernisáž výstav, Šolcův statek

Eva Hašková – Grafiky

Dílo přední české výtvarnice.

17:00

200 Kč

Koncert, Kostel sv. Maří

Magdaleny

Musica Bohemica

Folklor bez Krčka a jeho souboru? Nepředstavitelné!

19:30

120 Kč

Divadlo, Městské divadlo

Říkejte mi Jarmilo

Masopust

„Jarmila Glazarová – Deštný prales, Kongo, Pygmejové a jiné práce.“

22:00

200 Kč

Koncert, Zahrada Šrámkova domu

Lada

Ženské hlasy a lidové písně z Moravy a Slovenska.

PO 5/7

9:00

Přednáška, Spořitelna

Folklor a lidová slovesnost v 21. století: zánik, přežití, nebo revitalizace?

Doc. PhDr. Petr Janeček, Ph.D.
O folkloru v čase globalizace.

11:00

Vernisáž výstav, Fara

Sakrální stavby nejen na Sobotecku

Fotografie Luboše Patky.

11:30

Exkurze, Šrámkův dům

Návštěva u Šrámků

Prohlídka Muzea Fráni Šrámka a Milky Hrdličkové.

14:00

Koncert, Šolcův statek

Cimbálová muzika a Karolína

Cingrošová

Lidové melodie v podání cimbálovky a operní zpěvačky.

15:00

Beseda, Spořitelna

Nejen o folkloru s Břetislavem Rychlíkem

Folklorní inspirace na jevišti.

15:00

Pro děti, Fara

Marek Toman – Cukrárna U Šilhavého Jima

Krásná inteligentní knihovnice Boženka učí drsné zálesáky, jak skvěle je číst.

16:00

Scénické čtení, Šolcův statek

Zima

Chemické divadlo

Vzpomínka na roční období.

17:30

Autorské čtení, Zahrada Šrámkova domu

Milan Děžinský – Hotel po sezóně a jiné básně

Měl by básník mluvit o tom, jak píše? Nebo neměl?

19:30

200 Kč

Koncert, Zahrada Šrámkova domu

Večerní Pepřové & Vousy

Emo-folklorový experiment a židovské melodie.

22:30

Nokturno, Fara

Společnost mrtvých básníků

Rozloučení s tvůrci, kteří svět opustili v uplynulých dvou letech.

ÚT 6/7

9:00

Přednáška, Spořitelna

Lidová píseň: varianty, paměť a interpretace

Mgr. Adam Votruba, Ph.D., a Mgr. Ondřej Skovajsa, Ph.D.

O vzniku a proměnách lidovek a o jejich „mnemopoetice“.

11:00

Vernisáž výstav, Městská knihovna

Lidová architektura Sobotky a Vesce

Luniaczkovy fotografie zvou k poznání i na výlet.

11:30

Seminář, Fara

O Zimě

O scénickém čtení Zima inspirovaném českou lidovou poezií.

15:00

Beseda, Spořitelna

O lidové písni s Jiřím Plockem

Píseň jako zrcadlo srdce a času.

15:00

Pro děti, Fara

Pověsti & mýty, legendy & báchorky

Vyprávěči pravdivých i smyšlených příběhů.

16:00

Scénické čtení, Sad pod Humprechtem

Jaro

Texty a písně provávající lidi během jara.

17:30

Autorské čtení, Zahrada Šrámkova domu

Katarína Kucbelová – Čepec

Dokumentární román? Lyrická reportáž?

19:30

120 Kč

Divadlo, Sokolovna

S čaganem lamag nohy

Akolektiv Helmut

Uprostřed divoké přírody se za průletu komety probouzí...

22:00

Nokturno, Městský park

Všechno je to pravda! –

strašidelné příběhy u ohně

Vyprávěči u živého ohně vyděsí i rozesmějí.

ST 7/7

9:00

Přednáška, Spořitelna

O folkloru, folklorismu

a lidových tradicích v současné společnosti

Doc. PhDr. Martina Pavlicová, CSc.

O tradiční lidové kultuře a její druhé existenci.

11:30

Seminář, Fara

O Jaru

O scénickém čtení Jaro inspirovaném českou lidovou poezií a edicí Český rok.

15:00

Beseda, Spořitelna

O kramářské písni s Věrou

Frolcovou a Markétou

Holubovou

Vyprávění a poslech dobrých i špatných zpráv.

15:00

Pro děti, Fara

Ester Stará – Čtení i pro nečtenáře

Knihy přivádějící děti ke čtení a rozvíjející komunikační dovednosti.

16:00

Scénické čtení, Solcův statek

Léto

Dcery

Milá Milko, košile došly, díky.

17:00

Závod, Koupaliště

Šrámkova jedenáctka

Sport a turistika na trati vedené libezným Českým rájem.

17:30

Autorské čtení, Zahrada

Šrámkova domu

Jakub Řehák – Obyvatelé

(a malá pocta Petru Královi)

Pouliční nepokoje, zemětřesení i mnoho dalšího.

19:30

150 Kč

Dívaldo, Městské divadlo

Vávra aneb Všechno co jste

chtěli vědět o Maryše a báli jste

se Mrštíků zeptat

Divadýlko na dlani

Jedno z nejznámějších českých

dramat po našem.

21:30

Nokturno, Šrámkův dům

Božena Němcová – Nenech si být dlouhý čas!

Spisovatelčin nepublikovaný zápisník v rozhlasovém zpracování.

22:30

Koncert, Zahrada Šrámkova

domu

Bystrov & Nathová & Šlupka

Svěrák

Od autorských písniček po společné jamování.

ČT 8/7

9:00

Přednáška, Spořitelna

Koně, ženu a flintu nikdy

nepůjčím: o ženách a zvířatech

v perspektivě moderní

etnolingvistiky

Mgr. Anna Christou, Ph.D., a Mgr.

Lucie Štátná

Na slovíčko s moderní

etnolingvistikou.

11:30

Seminář, Fara

O Létě

O scénickém čtení Léto

inspirovaném poezií a korespondencí Fráni Šrámka.

14:00

Prezentace, Zahrada Šrámkova

domu

Dramox pro školy

Jak učit s videoportálem záznamů divadelních představení.

15:00

Beseda, Spořitelna

O žitkovských bohyních s Jiřím

Jílkem

Bohování v kraji Kopanec.

15:00

Pro děti, Městské divadlo

Erben 1862

Convivium, Základní umělecká

škola F. A. Šporka v Jaroměři

„Byvaly prý v Čechách někdy časy, ale je tomu už dávno.“

16:00

Scénické čtení, Hřbitov

Podzim

Dishtearanz

Poslední nádech před hlubinou.

17:30

Autorské čtení, Zahrada

Šrámkova domu

Věra Koubková – Selma

Meerbaumová, Sebrané květy

O strategiích a zvycích při překládání poezie.

19:30

150 Kč

Poetický večer, Spořitelna

Von se rozzlobil, orláb sobě

vzal – o podobnostech

v lidových písních, více či méně

náhodných

Přiblížnost písňových textů

z různých dob a krajů – od české

lidovky po blues.

21:30

150 Kč

Film, Zahrada Šrámkova domu

Naše zvony pěkně znějí

Lidová poezie o lásce a vojně

s Lidovou muzikou z Chrástu.

23:00

Nokturno, Sokolovna

Viktorka

Convivium, Základní umělecká

škola F. A. Šporka v Jaroměři

Inspirováno příběhem Viktory

z Babičky a korespondencí Boženy

Němcové.

PÁ 9/7

9:00

Přednáška, Spořitelna

Tady jsme doma: s folklorem

ke kořenům domova a vlastní

identitě

PhDr. Alena Schauerová a Mgr.

Magdalena Maňáková

O regionálním folkloru ve škole.

11:30

Seminář, Fara

O Podzimu

O scénickém čtení Podzim

inspirovaném světovou poezií.

14:00

Beseda, Fara

S Robertem Adamem

o korespondenci Karla Havlíčka

Nad korespondencí Havlíčka

Borovského s jejím znalcem.

15:00

Beseda, Spořitelna

O české lidové a anonymní

hudbě s Jaroslavem Krěkem

Život, tvorba i láska k lidovému umění a jeho odkazu.

15:00

60 Kč

Pro děti, Fara

Zlatá husa

Buchty a loutky

Pohádka o tom, co se nevyplácí

a kdo se může stát králem.

17:00

Jarmark dílen poprvé, Městský

úřad

JARmark

Co vzešlo? Šum reproduktorů,

šustění papíru a melodie slova.

19:30

Jarmark dílen podruhé,

Městské divadlo

LĚTmark

Žně performativní a recitační.

22:00

Jarmark dílen potřetí,

Spořitelna

KOFmark

Výstup učitelské dílny pod vedením

Hany Kofránkové.

SO 10/7

8:00

Jarmark, náměstí Miru

Třešňový jarmark

Regionální produkty, benečnické bazar, setkání s přáteli.

10:00

Jarmark dílen počtvrté,

Městské divadlo

ŠLUSmark

Přehlídka dětských dílen a zakončení festivalu.

18:00

200 Kč

Koncert, Zahrada Šrámkova

domu

Jarda Svoboda – Harmonium

a hlas

Kapelník skupiny Traband v sólovém

vystoupení.

OD FOLKLORU K FOLKLORU

Od úst k ústům – i takový ročníkový titul jsme zpočátku zvažovali pro téma folkloru na Šrámkově Sobotce. Kdybychom jen tehdy na podzim byli tušili, jaké toto spojení bude mít o pár měsíců později konotace. Tím, co se šíří od úst k ústům, se pro nás stalo od března 2020 něco úplně jiného než folklor. Ústa jsme si zakryli rouškami a omezili přímý mezilidský kontakt, abychom zabránili šíření nákazy. Jelikož právě na mezilidském kontaktu a autentické komunikaci je sobotecký festival založen, bylo po zralé úvaze rozhodnuto 64. ročník neuskutečnit a jeho folklorní téma přesunout na příští – 65. – ročník. Uvěřili jsme, že se v průběhu prvních červencových dní roku 2021 už budeme moci nějakým způsobem setkávat v sobotecké škole i na náměstí, v sále spořitelny, na zahradě Šrámkova domu, v městském divadle i v prostorech dalších, tak jak to známe už mnoho let.

***

Co (nebo co všechno) lze pod pojem folklor zahrnout? Dost možná se na tom úplně neshodneme. Rozdílné by na takovou otázku odpověděl literární vědec, jazykovědec či muzikolog. Něco jiného folklor znamená pro lidi z folklorních souborů, pro vlastivědné pracovníky – a možná i pro každého z nás. Však ani etnologové, nebo dokonce přímo folkloristé se na definici folkloru neshodnou! Je synonymem folkloru lidové umění? Je synonymem tradice? Máme folklor vnímat jako literární periferii, jak o ní píše Karel Čapek v knize *Marsyas čili Na okraj literatury*? Je folklor spojen jen s tradičním venkovským prostředím? A jen s minulostí? Jsou to především pohádky a písně, které sbírali Němcová, Erben či Sušil? Co si však potom počít s tzv. městským folklorem, zastoupeným vtipy či strašidelnými historkami vyprávěnými na táborech, o jehož existenci hovoří moderní folkloristé? A co tvrzení, že novodobý folklor se šíří – v podobě hoaxů či memů – na sociálních sítích?

Zapátrejme po odpovědi nejprve v jazyce. Etymologie odkazuje k anglickému výrazu *folklore*. Ten se začal používat v polovině 19. století a spojoval základy *folk* – „lid“ a *lore* – „věda, nauka“. Jenže: je to „věda o lidu“, nebo „věda lidu“? Tedy „to, co víme o lidu“ – anebo spíš „co ví lid“? Či možná také „co lid umí“ – ve smyslu lidového umění. Abychom se do toho příliš nezapletli, raději pomeňme další otázku, totiž co je to ten lid.

Encyklopedie a slovníky uvádějí, že se pojem folklor váže především ke slovesnému umění. Často k němu ovšem, jak víme z běžného života, bývá řazena i kultura hudební spolu s tancem a divadlem – někdy dokonce i celá lidová kultura včetně svých forem materiálních. Nelze se proto divit, že pro mnoho lidí znamená folklor prostě lidové umění našich předků – od malovaných truhel a krojů až po písničky a tance, s jejichž rekonstrukcemi se můžeme potkat třeba na folklorních festivalech. Odborníci tu však upozorňují na nutnost odlišit (autenticky vznikající) folklor od tzv. folklorismu a malované truhly by z okruhu folkloru raději vyloučili.

Oproti těm, kteří by zdůrazňovali tradici, regionalitu, vztah k předkům a rodnému místu, domovu a kořenům, by jiní akcentovali spojení s generační či

zájmovou komunitou, spontánní vznik, sdílení a kolování – ať už od úst k ústům, nebo od jedné obrazovky k jiné. V každém případě nám z toho vychází spojení folkloru s autentičností lidského projevu, schopností kreativity nezávislé na formálním vzdělání či uměleckém školení. Výtrysk lidské duše, původnost a jedinečnost citu, mimo jiné také vázanost k existenciálně nejsilnějším momentům lidského života – k „lásce a smrti“. Nejspíš i proto může být folklor a lidová slovesnost stálou inspirací pro literaturu a divadlo, živým pramenem a svědectvím o identitě společenství, obzvlášť v časech krizí a katastrof. Vzpomeňme tu na Halasovu a Holanovu stejnojmennou antologii (*Láska a smrt*), ale třeba i na *Vojnu* E. F. Buriana. A nesmíme zapomenout ani na lidový humor či moudrost ukrytou v příslovích, které v současnosti často společně najdou uplatnění třeba v podobě internetových memů.

Jeden americký etnolog píše, že vlastního folkloru jsme si vědomi asi tak mlhavě jako gramatických pravidel mateřského jazyka. Měl při tom na mysli to, že mateřský jazyk i folklor jsou pro nás živlem přirozeným a neuvědomovaným. Mluvíme a rozumíme (mateřské řeči i folkloru svého společenství) zcela samozřejmě, podobně jako dýcháme. Se stejnou samozřejmostí jako v jazyce je i ve slovesném folkloru uložen obraz světa, který spolu sdílíme. A to je velká věc – jak píše Karel Čapek. Lze-li podle něho chápat řeč jako „duši a vědomí národa“ a každé slovo, třeba „sněženka“, „dobrý den“ či jen „pápěrka“ nebo „padavče“ jako „kousek vědomí milionů lidí“, platí to jistě i o folkloru.

Útržky říkanek, průpovědek, písniček jako „vařila myška kašičku“, „spadla lžička do kafíčka“, či „z hrobu se vynořil první hnát“ a „zařvala příšera do šera“ nám zůstaly navždy v mysli z dětství – vzešlé z důvěrné situace v rodině, ale i ze školky či z dětských táborů, kdy nám je předali vrstevníci, stejně jako vtipy nebo hororové příběhy. Společně s písněmi, pohádkami a pověstmi spoluutvářejí naši identitu (i tu kolektivní) a v tomto ohledu představují velkou hodnotu. Jsou pro nás jako Čechy vyrostlé v českém prostředí přirozené, sdílíme je a předáváme dál. V učebnicích češtiny pro cizince je obvykle nenajdeme, ale bez nich – jako bez důležitého kulturního základu – není znalost jazyka kompletní.

***

Odložme prozatím debaty o tom, co je to vlastně folklor, folklorismus, a třeba i „folkloreček“ (jak o něm zpívají bratři Ebenové). Jen na okraj však ještě připomeňme, že folklor sice představuje velkou hodnotu, ale jako cokoliv může být – a v minulosti byl – zneužit, ať už umělecky, anebo též ideologicky. Ani těmto problémům se nechceme vyhnout a jistě na to přijde řeč. Název *Od folkloru k folkloru* má signalizovat, že bychom se jako účastníci soboteckého festivalu měli seznámit s mnoha pojetími folkloru, s mnoha jeho aspekty a možnými přístupy; i s problémy a spornými otázkami, které jsou s ním spojeny. Ale vedle toho, a možná především, také s jeho kouzlem a magií, poezií, nadčasovým humorem i moudrostí.

15:00

Vernisáž

Základní škola

Zdeněk Mlčoch – výtvarník, na kterého Šrámkova Sobotka vzpomíná

Výstava výběru grafické tvorby připomíná sté výročí narození přední osobnosti festivalu. Malíře, který spoluvytvářel společenství Zdělců na Šolcově statku. Nejen oni ho měli rádi a vážili si ho pro jeho znalosti, smysl pro humor i krásný zpěv. Úvodní slovo Aleše Fetterse a Ivana Kozla. Vystoupí Hana Kofránková. Překvapí hudební doprovod.

17:00

Projekce s besedou

Městské divadlo

O folkloru s Českou televizí

Stejně jako Šrámkova Sobotka, tak i Televizní studio Ostrava, nejstarší regionální studio České televize, slaví 65 let. Významnou měrou se podílí na tvorbě pořadů ČT, mezi které patří i Folklorika. Letošní festivalové téma dává příležitost k zvýšení této práce. Jedinečný projekt skrz dokumentování různých forem folkloru zobrazuje nejen odlišnosti jednotlivých regionů, obcí a měst, ale připomíná i to, co nás navzájem jako národ spojuje. Na co naše kultura navazuje, v čem se odlišujeme či naopak sbližujeme s ostatními národy. Mnohasetdílňý cyklus připomene projekce dílu *Domov jménem Egerland* a beseda s ředitelem Televizního studia Ostrava Miroslavem Karasem a dramaturgem pořadu Folklorika Jakubem Slomianým. Moderuje Jan Bílek.

19:30

Koncert

Zahrada Šrámkova domu

200 Kč

Vladimír Merta

Zhudebněná poezie českých básníků, lidové písně a jimi inspirovaná vlastní tvorba. Interpret se doprovází na kytaru, flétnu, saxofon, kalimbu a další nástroje. V. Merta je osobností s mnoha talenty a zájmy. Hudebník, skladatel, básník, spisovatel a publicista, fotograf, filmový režisér, malíř, architekt... V roce 1980 napsal: „Folklor zasahuje taková mozková centra, o kterých vědomí většinou neví. Obrací se k dávno překonaným mystickým složkám vědomí, zasutým dalšími kulturními nánosy epoch. [...] Folklor je určitý druh pohledu na svět, životní názor dosud normálních lidí.“

Opera ve vinici

Moravská lidová hudba a scenáristovy zážitky. Balada o setkání studenta žurnalistiky a beatového hudebníka s lidovým skladatelem Františkem Hřebačkou alias Fanošem Mikuleckým. O svérázu jihomoravského venkova i osobností s ním spjatých. Projekt Vladimíra Merty, absolventa Filmové a televizní fakulty Akademie múzických umění, jež nakonec s úpravami realizoval Jaromil Jireš. Dramaturgický i vzpomínkový úvod Vladimír Merta.

Režie: Jaromil Jireš, scénář: Vladimír Merta, kamera: Emil Sirotek, hudba: Zdeněk Pololáník. Premiéra: 1982.

NE**4/7**

8:30

Kostel sv. Maří Magdaleny

Mše

Mši svatou slouží farář Tomasz Dziedzic.

10:00

Městský park

Zahájení festivalu

Po odluce v lukách! V režii Lady Blažejové, Adama Hoška a Jana Trče vystupují účastníci festivalu za hudebního doprovodu Jiřího Šlupky Svěráka.

13:30

Městský park

Poetické odpoledne

Tradiční procházka po soboteckých prostranstvích se zastaveními věnovanými poezii a hudbě. Na závěr vzpomeneme 150. výročí úmrtí básníka Václava Šolce, místního rodáka, autora sbírky *Prvosenky* (poprvé 1868). Recitují žáci literárně-dramatického oboru Základní umělecké školy v Mladé Boleslavi, Studia Šrámkova domu v Sobotce a vítězové krajských soutěží Wolkrova Prostějova. Hudební doprovod zajistí Aleš Macenauer s projektem Zapomělses, vyjadřujícím stesk jesenických Sudet. Písníčkář kombinuje folkové kořeny a výrazné poetické texty s experimentálními přístupy. Moderují členové Studia Šrámkova domu.

Eva Hašková – Grafiky

Prestižní výstavní síň v Sobotce hostí grafickou tvorbu přední grafičky a ilustrátorky. Výtvarnici Evu Haškovou a její dílo představí galerista Jan Samšíňák. Hudební doprovod bohatě rozvine Jazz H Factor Františka Kozderky. Zahájení výstavy se tradičně uskuteční na zápraží roubeného stavení.

17:00

Koncert

Kostel sv. Maří Magdaleny

200 Kč

Musica Bohemica

Tradice a přítomnost lidové a anonymní hudby v Čechách. Komorní soubor interpretuje písně a hudbu pěti století v úpravách skladatele a zakladatele tělesa Jaroslava Krčka, který je zároveň uměleckým vedoucím, i jeho nově vytvořené skladby. Sólový zpěv Anna Hlavenková, Karel Jakubů. Obsazení: Martin Šandera a Jan Marek (housle), Jan Žádník (viola), Jan Krček (violoncello), Jiří Rubeš (kontrabas), Jakub Hrdlička (klarinet), Kateřina Jansová (flétna) a Gabriela Krčková (hoboj).

19:30

Divadlo

Městské divadlo

60 min

120 Kč

Říkejte mi Jarmilo

Masopust

„Text knihy Deštný prales, Kongo, Pygmejové a jiné práce byl sestaven podle obvyklých textových a edičních zásad z rukopisů, které jsem nalezl v říční chatě asi 160 km od městečka Bangabola na levém břehu řeky Kongo v roce 1988. Jarmila Glazarová text komponovala jako veršovaný deník a psala ho na volné listy formátu A6.“ (K vydání připravili Jan Bílek a Lukáš Prokop, Praha: Rubato, 2017.) Inscenované čtení pozdních deníků.

Společnost Masopust se věnuje nehraným či zdánlivě nehratelným textům, které nabízejí škálu vytěsňených témat. Považuje je za zásadní a opomíjený zdroj, s nímž je potřeba se setkávat, a propojuje je obrazivou režií se současností.

Režie: Ivana Uhlířová, hrají: Tereza Beranová, Miluše Hradská a Kajetán Písařovic, výtvarná spolupráce: Tereza Beranová, zvuk: Richard Vacula. Premiéra: 2019.

Lada

Interpretace lidové hudby z moravsko-slovenského pomezí a různých regionů Slovenska v podání pražského sboru děvčat a žen, které se rády přátelsky setkávají a prožívají tvůrčí radost. Zpěvačky se snaží respektovat povahu lidového projevu a stylově i repertoárově vycházejí z náležitostí oblastí, kterými se zabývají. Ctí i funkci písní, proto halekavé trávnické zpívají bez doprovodu, taneční písně doprovází hudecké trio nebo akordeon. Obsazení: Anežka Konečná (housle, akordeon), Alois Zatloukal (housle), Jakub Cibira (viola) a David Ramdan (kontrabas).

PO**5/7**

9:00

Přednáška

Spořitelna

Doc. PhDr. Petr Janeček, Ph.D.**Folklor a lidová slovesnost v 21. století: zánik, přežitek, nebo revitalizace?**

Úvodní, přehledová přednáška se zamyslí nad pozicí, rolí a funkcí folkloru v současné globalizované společnosti se zvláštním důrazem na Českou republiku. Termínem „folklor“ je dnes označováno poměrně množství fenoménů – od více či méně konstruované lokální či národní „tradice“, označované tak v masových komunikačních médiích, turismu a marketingu, až po často velmi úzké a někdy navzájem protichůdné akademické definice etnologů, antropologů a folkloristů. Přednáška se pokusí do tohoto chaosu, pro naši dobu tak typického, vnést určitý řád pomocí rozlišení mezi folklorem, folklorismem, neofolklorismem a folkloreskou.

Přednášející působí v Ústavu etnologie Filozofické fakulty Karlovy univerzity a externě i v Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a na Katedře antropologie Filozofické fakulty Západočeské univerzity. Oblastí jeho odborného zájmu je prozaický folklor, teorie, metodologie a dějiny prozaické folkloristiky a evropské etnologie a teoretické aspekty nemateriálního kulturního dědictví. Zabývá se problematikou současných pověstí a fám, anekdot, vtipů, nápisového a internetového folkloru. Publikoval několik monografií a edic, např. *Mýtus o pérákovi: městská legenda mezi folklorem a populární kulturou* (2017), cyklus *Černá sanitka* (2006–2008), *Krvavá Máry a jiné strašlivé historky* (2015) a desítky studií.

Sakrální stavby nejen na Sobotecku

Luboš Patka se fotografii věnuje dlouhodobě a zachycuje i sakrální objekty, které v průběhu staletí dotvářely kulturní krajinu. Výstavu zahájí Ing. arch. Vlasta Krahulcová. Hudební doprovod Kamila Šourková (housle) a Studio Šrámkova domu (zpěv). Uvede Marie Sekerová, předsedkyně městské kulturní komise.

11:30

Exkurze

Šrámkův dům

Návštěva u Šrámků

Na návštěvu nedlouho před obědem? Komentovaná prohlídka Muzea Fráni Šrámka a Milky Hrdličkové Šrámkové. Osvěžení povědomí a paměti. Šrámek v Sobotce a místní šrámkovská tradice, ke které patří i náš festival. Připomínka kořenů a Šrámkových nadčasových veršů „a jediný jsme jen melodický hlas, / jenž zpívá nás / každého chvíli“. Výklad podají Olga Bičíštová a Jan Bílek.

14:00

Koncert

Šolcův statek

vstupné dobrovolné

Cimbálová muzika a Karolína Cingrošová

Máte-li rádi lidové písničky z Moravy, Čech, ale i Slovenska, přijďte si vychutnat originální projekt cimbálového seskupení a operní zpěvačky K. Cingrošové. Přesvědčí vás, že folklor žije, dokáže rozproudít krev v žilách a oslovit lidi bez ohledu na věk. Budete se moct potěšit nejen krásnými melodiemi, ale také se pokochat pestrobarevnými kroji a třeba si ve stínu stromů na zahradě okouzlujícího stavení i zatančit. Sponzorem pořadu je Jan Samšiňák, majitel Šolcova statku.

15:00

Beseda

Spořitelna

Nejen o folkloru s Břetislavem Rychlíkem

Vypravování o vztahu k folkloru na pozadí vlastních divadelních inscenací, které tento fenomén inspiroval.

Doc. Břetislav Rychlík – režisér, dokumentarista, publicista, herec a scenárista. Pochází z Uherského Hradiště. V letech 1982–1996 hrál a režíroval v prostějovském, později brněnském HaDivadle. Od roku 1988 režíruje na českých i zahraničních scénách. Natočil přes tři sta dokumentárních filmů, získal několik domácích i mezinárodních ocenění (Moskva, Krakov, Varšava, Chanty-Mansijsk). Produkoval a režíroval jeden z největších dokumentárních cyklů České televize

Fenomén underground (2012–2014). V letech 1992–2003 byl autorem rozhlasového cyklu *Antikvariát Břetislava Rychlíka*. V roce 1993 dostal novinářskou Cenu křepelek. S Jiřím Plockem obdrželi cenu Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice za režijní přínos a autorské zpracování pořadu *Bezejmenní básníci* (2006). S etnografkou Helenou Beránkovou připravil v roce 2000 k výročí svérázné hornácké obce knihu *Javorník 650*. Vydal knihu fejetonů a esejů *Konec žebrníků* (2001) a soubor analýz a reflexí *Sestup ke kořenům* (2019). Působí v Ateliéru režie a dramaturgie na Janáčkově akademii múzických umění.

15:00

Pro děti

Fara

Marek Toman **Cukrárna U Šilhavého Jima**

Marek Toman (1967), spisovatel, publicista a divadelník, nás se svou knihou *Cukrárna U Šilhavého Jima* (2018), kovbojkou pro děti o tom, jak skvělé je číst, zavede do městečka na Divokém západě, kde statečná knihovnice z Čech ponouká drsné zálesáky, aby objevili svět literatury. Kniha ilustrovaná Františkou Loubat získala ocenění Zlatá stuha, dočkala se divadelního zpracování a vyšla i v Rakousku a v Makedonii.

16:00

Scénické čtení

Šolcův statek

Zima Chemické divadlo

„Zima mě vždycky fascinovala...“ Vzpomínka na roční období. Červnové mrazy, prosincová parna. Ledovce tají... tají... co tají ledovce? Rozpad polárního vortexu, konec cykličnosti, klimatický žal. Folklor – stíny zapomenutých předků; jejich slova a písně suše praskají v erozních rýhách bývalých polí. Dystopické rozpomínání z blízké budoucnosti. Ale přece si ještě můžeme zazpívat! (Literární předlohou se stala porůznu vydaná česká lidová poezie, úprava textu: Vojtěch Bárta a kolektiv.)

Režie: Vojtěch Bárta, hrají: Marta Vítů, Šimon Krupa, scénografie: Jana Hauskrechtová.

17:30

Autorské čtení

Zahrada Šrámkova domu

Milan Děžinský **Hotel po sezóně a jiné básně**

S básníkem o tom, jaké to je psát básně po čtyřicítce. Je to úpadek, jak říká jiný český básník? Není? Také o překládání americké poezie a o tom, proč by měl básník mluvit o tom, jak píše. Nebo neměl?

Milan Děžinský (1974) překládá z angličtiny, především poezii. Debutoval básnickou sbírkou *Černá hodinka* (1996). Od té doby vydal šest sbírek. Za tu s názvem *Obcházení ostrova* (2017) obdržel cenu Magnesia Litera.

19:30

Koncert

Zahrada Šrámkova domu

200 Kč

Večené Pepřové & Vousy

Večené pepřové je volné uskupení, které zpívá a hraje různé „lidovky“ od Čech a Moravy po Balkán. Trochu tak, jak by se to možná mělo, někdy s trochou experimentu, někdy tak, že se ani nepozná, co to má vlastně být. Lidová hudba je občas hrubá, občas vypiplaná. Bývá nás od tří do sedmi, nebo klidně i vícero, kdo se chce připojit, může, v ideálním případě jsou tři zpěvy, akordeon, kontrabas, housle a bicí, sem tam klavírek. Jsme moc hodní, jen často hrajeme, kdy nemáme, a pak se občas také stane, že nehrajeme, kdy máme, protože už nemůžeme, ale pak se zase rozmůžeme...

Vousy jsou akustická kapela z Prahy hrající židovskou hudbu od tradičně pojatých starých klezmerů či židovských čardášů z hor Rumunska přes sionistické i antisionistické písně ruských a ukrajinských Židů z dvacátých let minulého století až po polské jidiš písně směřující velice pomalu k swingu. V židovsky strohých melodiích houslí a akordeonu jen s typickými ozdůbkami, v podsaditém rytmu kontrabasu a cimbálu promluví sto let stará doba, aby prostřednictvím hudby ukázala, že kultura proudí napříč hranicemi a jedna píseň může žít v různých zemích, s různými texty, ale s týmž šmrncem.

22:30

Nokturno

Fara

Společnost mrtvých básníků

Každý rok opustí tento svět někdo, komu říkáme básník – člověk s darem jazyka, myšlenky a citu. Diváci i účinkující se s umělcem či umělkyní rozloučí způsobem nejpatričnejším, kolektivní vzpomínkou na jeho nebo její dílo. Tradiční pořad je na programu festivalu od roku 2007 a celou dobu v něm účinkuje Císařovo nové divadlo – a především vy. Uvádí Jan Smolka.

Mgr. Adam Votruba, Ph.D., a Mgr. Ondřej Skovajsa, Ph.D.
Lidová píseň: varianty, paměť a interpretace

A. Votruba položí otázku, jak lidové písně vznikají. Připomene dvě stě let trvající polemiku o jejich tzv. kolektivní versus individuální autorství a spor mezi evoluční a migrační teorií v etnologii. Nabídne pohled na folklorní útvar jako výsledek dlouhodobého kulturně-evolučního procesu, probíhajícího paralelně v rovině obsahu i formy. Probere možné aplikace folkloristických metod na projevy tzv. vysokého umění. O. Skovajsa si za východisko analýz zvolí zapamatovatelnost písně. Hlavním „otiskem“ paměti v poetice lidové písně, tedy její mnemopoetikou, je mu vedle incipitu, žánru, rýmu, rytmu, opakování a kompozičního členění především paralelismus, implicitní významová korespondence obrazu přírodního a lidského v úvodu písně. Paralelismy bývají i klíčem k odkrytí metaforických obrazů (les, voda, tulipán, okno, pole aj.), často obsahují předzvěst významového vyznění.

A. Votruba je etnolog a historik, vystudoval historii a filozofii na Filozofické fakultě Karlovy univerzity. Zabývá se především výzkumem zbojnictví a písňového i narativního folkloru. Je autorem několika knižních publikací, např. *Pravda u zbojníka* (2010), *Lidové písně z Kouřimska* (2012), *Myjavské písně* (2019), *Jak jsem sbíral pověsti a jiné pověsti* (2013). Čtenářsky úspěšné byly jeho sbírky současného dětského folkloru *Namažeme školu špekem* (2009) a *Kecy v kleci* (2010). Věnuje se též publicistice a autorské tvorbě, vydal básnické sbírky *Koukat v davu po holkách* (2011) a *Slovomalby* (2016), ocenění získala jeho divadelní hra *Arizace*.

O. Skovajsa vystudoval anglistiku, bohemistiku a komparatistiku na Filozofické fakultě Karlovy univerzity. V současné době vede odborné semináře pro zahraniční studenty fakulty a píše monografii o mnemopoetice lidových písní. Řídí přednáškový cyklus *Slovo, tradice a kontext* při Národopisném oddělení Národního muzea. Přeložil *Eseje Henryho Millera* (2010) a spolu s Hanou Lundiakovou Whitmanovy *Listy trávy* (2018), je autorem monografie *Psaný hlas: Whitmanovy Listy trávy a Millerův Obratník Raka* (2015) a populárně naučné *Stezky míru a nenásilného odporu Praha* (2019). Katalogizoval písňový sběr Jaroslava a Vlasty Smutných, dostupný na www.folksong.eu.

Lidová architektura Sobotky a Vesce

Autor naučné fotografické výstavy Petr Luniaczek podá návštěvníkům výklad o stavebním vývoji lidového domu na Sobotecku od poloviny 18. století do prvních desetiletí 19. století. Promluví Jan Janatka, místostarosta města Sobotka. Moderuje Tomáš Grindl.

11:30

Seminář

Fara

O Zimě

O scénickém čtení Zima, inspirovaném českou lidovou poezií, s Liborem Vackem. Podrobně v kapitole Seminář.

15:00

Beseda

Spořitelna

O lidové písni s Jiřím Plockem

Píseň duše. Co všechno se skrývá v písni? Osobní výpověď – výkřik i zpověď, zrcadlo doby, zrcadlo milostného vztahu, součást identity člověka. Beseda o písni jako kulturním fenoménu lidstva.

PhDr. Jiří Plocek – publicista, hudebník, rozhlasový redaktor a hudební vydavatel. Byl členem skupin Poutníci a Teagrass, vystupoval v duu se zpěvačkou a houslistkou Jitkou Šuranskou (žánrová cena Anděl 2005). V letech 1995–2005 vydával ve svém hudebním vydavatelství Gnosis Brno tituly zaměřené převážně na moravskou tradiční hudbu v historii i současnosti. Největší pozornost vzbudilo v roce 1998 vydání nejstarších nahrávek moravského a slovenského lidového zpěvu, které počátkem 20. století pořídil na fonografické válečky hudební skladatel Leoš Janáček se svými spolupracovníky. V letech 2006–2016 působil jako hudební redaktor v Českém rozhlase Brno. Od roku 2017 je na volné noze jako publicista, editor a hudební vydavatel. Vydal dva hudební tituly *Moravské hlasy* (2017, 2019), na nichž se pokusil zachytit moravskou lidovou zpěvnost bez instrumentálního doprovodu. Jedním z jeho dlouhodobých cílů je zaznamenat fenomén písně v knize *Píseň duše*.

Pověsti & mýty, legendy & báchorky

Storytelling CZ

Vypravěči ze Storytelling CZ navazují na nejstarší uměleckou tradici, protože už od dob pralidí se večer co večer vyprávěly okolo ohně příběhy. Některé z nich nám zůstaly do dnešních dnů. Vybarvily se, rozkošatěly, často si k nim každý další vypravěč něco přidal. Někdy si vymyslel celou novou báchorku, jen tak. Poznáte, které příběhy k nám doputovaly z dávných dob a které se narodily v Matějově a Jirkově hlavě?

Hrají: Matěj Záhořík a Jiří Šmírk.

16:00

Scénické čtení

Sad pod Humprechtem

Jaro

Končí zima, krajina se probouzí ze spánku. Přichází jaro plné magických momentů: březen je vhodným měsícem na zahánění nemocí, na Velký pátek můžeme nalézt poklad, čtyřlístek utržený před dnem sv. Jiří má kouzelnou moc a v máji lze snadno očarovat srdce druhého...

(Literární předlohou koláže byl především první svazek *Českého roku* od Karla Plícky doplněný dalšími básněmi, říkadly, příběhy a písněmi, úprava textu: Viktorie Vášová.)

Režie: Viktorie Vášová, hrají: Lucia Čížinská, Matouš Fendrych a Karin Vápeníčková Bílíková, scénografie: Olga Ziębińska.

17:30

Autorské čtení

Zahrada Šrámkova domu

Katarína Kucbelová

Čepec

Čtení z prózy *Čepiec* (2019) od slovenské básnířky. Dokumentární román? Lyrická reportáž? A kudy se vlastně, Kataríno, jede do regionu Šumiac pod Kráľovou hoľou? Umíš ušít čepec, fakt?

Katarína Kucbelová (1979) je básnířka a prozaička, žije v Bratislavě. Vydala čtyři básnické sbírky: *Duály* (2019), *Šport* (2006), *Malé veľké mesto* (2008) a *Vie, čo urobí* (2013). Próza *Čepiec* získala několik slovenských ocenění a byla ve výběru na cenu Anasoft litera.

19:30

Divadlo

Sokolovna

50 min

120 Kč

S čaganem lamag nohy

Akolektiv Helmut

Dokumentárně-divadelní inscenaci připravil soubor v rámci terénního výzkumu v beskydských horách. Uprostřed divoké přírody se za průletu komety probouzí partyzáni, zbojníci, myslivci, medvědi i turisté, aby se setkali napříč časem a prostorem.

Akolektiv Helmut je šestičlenné uskupení, jehož společná práce osciluje na pomezí autorské tragédie a mysteriózní šarády. Vyznačuje se smyslem pro podivno, nespoutaným humorem a delikátně vylouhovaným nevkušem. Soubor je objevem amatérské divadelní scény roku 2020.

Námět, režie, dramaturgie a scénografie: Akolektiv Helmut, hrají: Eliška Raiterová, Adam Kratochvíl, Tomáš Blatný, Oskar Helcel a Hynek Tajovský, hudba: Adam Kratochvíl, loutky: Jiří Helcel a Oskar Helcel. Premiéra: 2020.

22:00

Nokturno

Městský park

cca 100 minut včetně přestávky na pivo

Všechno je to pravda! – strašidelné příběhy u ohně

Storytelling CZ

Děsivé historky u ohýnku zná každý, jenže pozor! Tu o brněnském Monstru sotva. Nebo o tajemné roušce. Nebo o nejsmutnější konci veselého klauna. Nejnovější městské legendy, ještě za tepla posílané dál. Vyprávěči ze Storytelling CZ vás vyděsí i rozesmějí za tmy u živého ohně, tedy na místě, kam příjemné strašení od pradávna patří.

Hrají: Matěj Záhořík a Jiří Šmirk, hudba: Barbora Vodhanelová (příčná flétna).

ST**7/7**

9:00

Přednáška

Spořitelna

Doc. PhDr. Martina Pavlicová, CSc.**O folkloru, folklorismu a lidových tradicích v současné společnosti**

Přednáška bude věnována osvětlení základních pojmů, které se vztahují k problematice tradiční lidové kultury, načrtne vývoj zájmu o venkov a jeho kulturu

od 19. století až po současnost, přiblíží dobové kontexty a roli lidové kultury v různých společenských etapách. Osvětlí také tzv. druhou existenci folkloru, tedy prezentaci lidové kultury na scéně, využití lidových projevů jako inspiračního zdroje v umění či také jejich zneužití ideologickými doktrínami.

Přednášející vystudovala etnologii (dříve národopis) na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, kde od roku 1992 působí v Ústavu evropské etnologie. Ve své odborné práci se věnuje především studiu folkloru, etnokulturním tradicím a sociální kultuře. Je redaktorkou oborového časopisu Národopisná revue, členkou programové rady Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice a angažuje se také v národní i mezinárodní oblasti ochrany nemateriálního kulturního dědictví v rámci UNESCO. Je autorkou publikací *Lidová kultura a její historicko-sociální reflexe: mikrosociální sondy* (2007) a *Od folkloru k folklorismu: Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku* (spolu s Lucií Uhlíkovou, 1997).

11:30

Seminář

Fara

O Jaro

O scénickém čtení Jaro, inspirovaném edicí Český rok a českou lidovou poezií, s Liborem Vackem. Nalistujte si Seminář.

15:00

Beseda

Spořitelna

O kramářské písní s Věrou Frolcovou a Markétou Holubovou

Kramářská píseň byla médiem šíření dobrých i špatných zpráv, zbožnosti nebo milostných a mravoučných příkladů. V českých zemích ji známe nejméně ve dvou podobách: jako tisky s písňovými texty a jako zpěv zachovaný v pamětech. V rodinných památkách byly uchovávány tzv. špalíčky, sešívané zpěvníčky tisků prodávaných na poutích a trzích. Kramářské písně vstupovaly do kulturní a zpěvní tradice zvláště v 18.–19. století a mnohé píváme dodnes.

PhDr. Markéta Holubová, Ph.D. – vědecká pracovnice oddělení pro výzkum kulturního dědictví Etnologického ústavu Akademie věd České republiky v Praze. Zaměřuje se na problematiku lidové zbožnosti, studium poutní tradice od raného novověku až po 21. století, prosopografické výzkumy jezuitských poutních rezidencí a kramářskou produkci 17.–19. století.

PhDr. Věra Frolcová, roz. Šepláková, CSc. – pracuje v oddělení paměťových studií Etnologického ústavu Akademie věd České republiky. Věnuje se historické etnologii, etnomuzikologii, mezioborové hymnologii a vědeckému odkazu Václava Frolce. Aktuálně se podílí na výzkumu kramářských písní, zejména studiem nářevů a tradice lidových duchovních písní.

Ester Stará**Čtení i pro nečtenáře**

Ester Stará (1969), speciální pedagožka, logopedka, tvoří pro děti od 2 do 8 let knihy rozvíjející komunikační dovednosti, např. *Povíš mi to?* (2015), *Mařenka už říká Ř!* (2012). Píše pohádky a příběhy pro mladší školáky. Kniha *Chrochtík a Kvikalka na cestě za blýskavým prasátkem* (2012) byla oceněna Zlatou stuhou, knihy *A pak se to stalo* (2010), *Šedík a Bubi* (2018) a *Jedéééé!* (2018) byly zapsány do katalogu The White Ravens.

16:00

Scénické čtení

Šolcův statek

Léto

Dcery

V kupačkách máme teď pauzu, dny jsou prochladlé, ale i tak je krásy dost, že se nabírá do huby a teče z koutků. Koktejl za stovku? Ses zbláznila! Ti v kempu namíchám takové cuba libre, že se ještě zítra budeš olizovat. Rum tam ještě máme, ne? Já nejsem žena, já jsem strom. Tys nevyndal ty párky z auta, Miloši? Trápím se, trápím, myslím si – kdybych tě raděj nepotkal... (Literární předlohou se staly dopisy a poezie Fráni Šrámka, úprava textu: Kateřina Popiolková a Anežka Lipusová.)

Režie: Anežka Lipusová a Kateřina Popiolková, hrají: Anežka Lipusová, Kateřina Popiolková a Jan Trč.

17:00

Závod

Koupaliště

Šrámkova jedenáctka

Po malebných cestách Českého ráje pro okysličení kulturou znavených těl. Běžecký závod i pochod otevřený účastníkům festivalu, domácím i přespolním běžcům a chodcům. Start a cíl závodu je na městském koupališti v Sobotce. Trasa měří 11 km, což jsou přibližně 2 hodiny svižné chůze. Registrace od 17 hodin na koupališti, start v 18 hodin, vyhlášení tamtéž. Připravuje Jan Jirásek.

17:30

Autorské čtení

Zahrada Šrámkova domu

Jakub Řehák**Obyvatelé (a malá pocta Petru Královi)**

Sbírka *Obyvatelé* (2020) je zalidněna přízraky z ulic současného města. Prožijeme drobné denní katastrofy, tajemnou invazi, lásku i mnoho dalšího. A projdeme

tajným průchodem z Prahy až do New Yorku. Nakonec složíme poklonu básníku Petru Králvi.

Jakub Řehák (1978) je redaktorem webu pražské Městské knihovny. Vydal tři básnické sbírky. Píše eseje o obecných problémech poezie a studie o dílech pro něj důležitých básníků. Jeho recenze publikují Tvar, A2 nebo Souvislosti. Je nositelem ceny Magnesia Litera.

19:30	Divadlo	Městské divadlo
	80 min	150 Kč

Vávra aneb Všechno co jste chtěli vědět o Maryše a báli jste se Mrštíků zeptat

Divadýlko na dlani

Jedno z nejznámějších dramát českého divadla po našem. Byl Vávra opravdu takový „lunt“, že musel být otráven? Je Lízalka nejkrutější postavou? Co vedlo bratry Mrštíky k tomu napsat právě Maryšu? Na tyto a další otázky se vám i sobě pokusíme odpovědět v představení, které vzniká na základě původního textu bratří Mrštíků.

Amatérský ansámbl z Mladé Boleslavi existuje přes dvacet let, členové účinkují i v rozhlasu a televizi. Věnuje se též dětem a divadelní infrastruktuře. Dosáhl řady ocenění na divadelních přehlídkách.

Režie a scénář: Petr Matoušek, hrají: Tereza Juhaňáková, Petr Havlík, Simona Matoušková, Kateřina Luňáková, Václav Hájek, Blanka Kučerová, Jan Jíše, Petr Matoušek, Martin Weiss, Radek Kotlaba a Ladislav Niklíček, hudba: Miroslav Exner. Premiéra: 2019.

21:30	Nokturno	Šrámkův dům
	55 min	

Nenech si být dlouhý čas!

Božena Němcová

Poslechn s Vltavou. První veřejné uvedení spisovatelčina tzv. *Malého zápisníku*. Rozhlasová kompozice představuje autorku a její zájmy v letech, kdy vydala *Babičku*. Název pásma se inspirová jednou z nedopsaných stránek a zpřítomňuje tajemství navozované fragmentárností textu. V *Zápisníku* najdeme kromě zamyšlené poutě kokořínskými lesy a citátů z literárních vzorů také soupisy aforismů či nadávek a etnografické poznámky. Uvádí dramaturg Českého rozhlasu Petr Gojda.

Režie: Aleš Vrzák, v hlavní roli: Magdaléna Borová, připravili: Václav Maidl a Petr Gojda.

Bystrov & Nathová & Šlupka Svěrák

Hudební a textařské setkání učitele, který je na soboteckém festivalu jako doma, s bývalými studenty z pražské Konzervatoře a Vyšší odborné školy Jaroslava Ježka. Zazní jak autorské písničky, tak zhudebněné básně a všichni si společně zajímají. Michal Bystrov je básník, publicista, textař, zpěvák a kytarista, Tamara Nathová je textařka, zpěvačka, kytaristka a perkusionistka a Jiřího Šlupku Svěráka známe jako pedagoga, skladatele, textaře, zpěváka, pianistu (a mistra sboru!).

ČT**8/7**

9:00

Přednáška

Spořitelna

Mgr. Anna Christou, Ph.D., a Mgr. Lucie Šťastná**Koně, ženu a flintu nikdy nepůjčuj: o ženách a zvířatech v perspektivě moderní etnolingvistiky**

Přísluví citované v názvu přednášky se z pohledu současného člověka může zdát kuriózní, humorné, či dokonce pro ženy dehonestující. Ve výčtu bychom mohli pokračovat: Koně chval teprv po měsíci, ženu po roce; Kdo má libého koně a pěknou ženu, nikdy není bez starosti atd. Co tu mají žena a kůň společného? V minulosti byli nejdůležitějšími partnery hospodáře – dva pomocníci a dřiči, jeho „vlastnictví“, kterým se mohl chlubit a z kterého profitoval. Jejich „kvalita“ dokazovala jeho schopnost a kompetentnost vést samostatně hospodářství a vůči nim se také vymezoval jako hlava domu. Pomocí metod moderní etnolingvistiky představíme na různorodém jazykovém materiálu (frazologie, lidové písně, folklorní texty aj.) jazykové stereotypy ukotvené v tradičním obrazu světa: jeden spojený se ženou-manželkou a druhý s koněm. Odhalíme přitom některé nevšední paralely.

A. Christou v roce 2019 absolvovala doktorské studium českého jazyka na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Zaměřuje se na etnolingvistiku a kulturní lingvistiku, je autorkou monografie *Žena v českém tradičním obrazu světa* (2020) a řady odborných studií. V současnosti pracuje na novém výkladovém slovníku češtiny v Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i. Dále se věnuje češtině jako cizímu jazyku, vede kurzy češtiny pro cizince.

L. Šťastná absolvovala bohemistiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, od roku 2016 je tam doktorandkou oboru český jazyk. Věnuje se zejména zkoumání kategorií a stereotypů v přirozeném jazyce a studiu dalších témat kognitivní a kulturní lingvistiky, publikuje v této oblasti odborné studie. Dlouhodobě se zabývá tématem zvířat v jazykově-kulturním obrazu světa a stereotypy různých zvířecích druhů. Působí jako kastelánka na zámku Duchcov.

11:30

Seminář

Fara

O Létě

O scénickém čtení *Léto*, inspirovaném Šrámkovou poezií a soukromou korespondencí, s Liborem Vackem. Viz Seminář.

14:00

Prezentace

Zahrada Šrámkova domu

Dramox pro školy

Zapojením divadla online se hodiny literatury promění. Naše pracovní listy mluví řečí, které třída rozumí: obrázky, emotikony, FB posty... Zevrubně představíme pomůcku, se kterou si povinnou četbu užijí učitelé i studenti. Přijďte se podívat a vyhrát předplatné videoportálu záznamů divadelních představení.

15:00

Beseda

Spořitelna

O žitkovských bohyních s Jiřím Jilíkem

Povídání o ženách z osady Žitková na moravskoslovenském pomezí, které uměly nahlížet do osudů lidí. Svědectví o setkání s poslední žitkovskou bohyní Irmou Gabrheovou.

PaedDr. Jiří Jilík – rodák z Prahy, dětství strávil na Slovácku, žije v Uherském Hradišti. Vystudoval češtinu, dějepis a muzeologii. V 70. letech učil ve Vlčnově, kde byl předsedou organizace pořádající jízdu králů. Je autorem třiceti knih s národopisnou a vlastivědnou tematikou, scénářů tří hraných filmů (*Pětka s hvězdičkou*, *Poklad rytíře Miloty*, *Jízda králů*) a zhruba dvaceti filmů dokumentárních a animovaných (spolupracoval i s Hermínou Týrlovou). Získal řadu literárních cen – Cenu Miroslava Ivanova, Cenu Petra Jilemnického nebo Cenu E. E. Kische. Jeho knihy jsou inspirovány zejména lidovou kulturou a historií Slovácka (*Žitkovské čarování*, 2013, apod.). Od 70. let je autorem a moderátorem pořadů folklorního festivalu Jízda králů ve Vlčnově, pro Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici řadu let připravuje a moderuje komorní pořad o regionální literatuře *Slovácká čítanka*. V roce 2014 mu Zlínský kraj udělil cenu Pro Amicis Musae za publicistickou a literární tvorbu.

Erben 1862

Convivium, Základní umělecká škola F. A. Šporka v Jaroměři

Soubor se pro své loutkové představení inspiroval stále živým exemplem *Král tchoř* od Karla Jaromíra Erbena, které poprvé vyšlo v almanachu Máj v roce 1862 a spisovatel, básník a sběratel lidové slovesnosti ho podepsal jako J. E. Miletinský. „Bývaly prý v Čechách někdy časy, ale je tomu už dávno...“ A jak to bylo dál? Přijďte se podívat...

Režie: Jarka Holasová a soubor, hrají: Jan Kosejk, Karolína Novotná, Veronika Brožková, Kamila Šourková a Tereza Prokešová, scénář: Jarka Holasová. Premiéra: 2019.

16:00

Scénické čtení

Hřbitov

Podzim

Distheatranz

„Nic není schválené – vše je samo.“ (Guy Viarre) Zlaté listí ztrácející se v mlžném oparu je zalknutí okamžiku, kdy se hranice mezi naším a oním světem stírá. Vědomí konce, vlastního či blízkých. Poezie napříč kontinenty. Víc život a temné jmění pro oči. Poslední nádech před hlubinou nebo sychravým deštěm provázejícím váhavé kroky opuštěnou alejí. (Literární předlohu tvoří básně různých autorů provázané útržky z díla G. Viarra, úprava textu: Vít Malota a Petr Adámek.)

Režie: Vít Malota, hrají: Tomáš Weisser a Barbora Křupková.

17:30

Autorské čtení

Zahrada Šrámkova domu

Věra Koubová**Selma Meerbaumová – Sebrané květy**

S překladatelkou z němčiny o překládání a psaní básní a o Černovicích na Ukrajině, o Selmě Meerbaumové a Paulu Celanovi. Co se děje před očima, když se čtyřveršová sloka rodí do nového jazyka?

Věra Koubová (1953) přeložila např. díla F. Nietzscheho, F. Kafky, H. von Hofmannsthala, H. Balla a P. Handkeho. Za překlad básní Franze Wurma získala Cenu Josefa Jungmanna a za překlad Richarda Pietraše cenu Magnesia Litera. Věnuje se také fotografii.

Von se rozzlobil, orláb sobě vzal – o podobnostech v lidových písních, více či méně náhodných

Literárně-hudební pásmo o tom, co mají společného české a světové lidovky, přenesené diváky z jihočeského Tálína až do Ameriky jazzového věku a odtud zase do Francie za dob Ludvíka XV. Publicista a „hudební archeolog“ Michal Bystrov při mnohaletém odkrývání zapomenutých dějů a souvislostí narážel podivuhodně často na vzdálenou příbuznost písňových textů z různých dob a krajů. Šlo o pouhou shodu náhod, o identické životní zkušenosti? Nebo snad existuje pomyslná trasa, na které se setkává afroamerický, francouzský, německý, ale i moravský a český folklor?

Režie: Michal Bystrov, Jiří Šlupka Svěrák a Hana Kofránková, námět a dramaturgie: Michal Bystrov, hrají: Michal Bystrov, Jiří Šlupka Svěrák a Hana Kofránková. Program vznikl pro 65. ročník Šrámkovy Sobotky.

21:30

Film

Zahrada Šrámkova domu

50 min

100 Kč

Naše zvony pěkně znějí

Zvony provázejí člověka při okamžicích štěstí i smutku. Oznamují čas, ve kterém se postupně proměňují lidé i krajina. Jeho klidné plynutí zpřetrhá běsnící válka. Tuto proměnu reflektuje nezávislý hudební film, koncipovaný jako sbírka obrazů lidové poezie o lásce a vojně, lyrickou poezií, vizuální symbolikou a hudbou Lidové muziky z Chrástu. Členové souboru ztvárnili postavy příběhu natočeného v přírodních kulisách Konstantinolázeňska. Dramaturgický úvod s autory.

Režie: Pavel Kielberger, scénář: Přemysl Kouba, kamera: Jiří Dvorský, hudba: Přemysl Haas. Premiéra: 2019.

23:00

Nokturno

Sokolovna

50 min

Viktorka

Convivium, Základní umělecká škola F. A. Šporka v Jaroměři

Inscenace inspirovaná příběhem Viktorky z *Babičky* a korespondencí Boženy Němcové. „Já pocítila v životě mnoho bolesti, trpkých klamů, byla jsem na pokraji zoufalství – avšak navzdor tomu neztratila jsem důvěru a lásku k lidem!“ (dopis Hanuši Jurenkovi, koncem roku 1854)

Režie: Jarka Holasová a soubor, hrají: Karolína Novotná, Jan Trč, Jan Kosejk, Tereza Prokešová, Kamila Šourková a Veronika Brožková, scénář: Jarka Holasová a Jan Trč. Premiéra: 2020.

PhDr. Alena Schauerová a Mgr. Magdalena Maňáková
Tady jsme doma: s folklorem ke kořenům domova a vlastní identitě

Pro každého z nás je důležité vědomí, že někam patří. V procesu identifikace s určitou skupinou hraje zásadní roli kultura, jejíž jádro spočívá v tradičních hodnotách. Nezpochybnitelnou součástí kultury jakožto společného dědictví je i tradiční lidová kultura. V zájmu společnosti je tradování, tj. předávání těchto hodnot mladé generaci. Výzkumy, na nichž se přednášející podílely, ukázaly, že děti ztrácejí základní znalosti o písničkách kraje, v němž žijí. Snaha uchovat bohatství lidové kultury a současně dát dětem vědomí, že to byla kultura jejich předků, dala vzniknout projektu Tady jsme doma – regionální folklor do škol. Vedle poznání regionálního folkloru jako něčeho blízkého a konkrétního dává projekt dětem možnost, aby se na jeho interpretaci samy podílely. Přednáška přiblíží zkušenosti s naplňováním záměru projektu po deseti letech jeho existence.

A. Schauerová na brněnské filozofické fakultě vystudovala češtinu, pedagogiku a psychologii. Učila na různých typech škol, nejdéle na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, kde v 90. letech zavedla kulturní antropologii a genderová studia. Od 60. let se věnuje folkloru, zejména dětskému, a to jako choreografka a autorka pořadů na festivalu ve Strážnici. Zabývá se významem folkloru pro vytváření vztahu dětí k místu, kde žijí: *Kde jsme doma* (1997), *Ke kořenům domova* (1999), *Děti a folklor* (2007), *Regionální folklor do škol: manuál pro učitele I, II* (2015, 2019). Je autorkou a realizátorkou celostátního projektu Tady jsme doma. V roce 2018 obdržela Cenu Ministerstva kultury za celoživotní práci v oblasti tradiční lidové kultury.

M. Maňáková vystudovala bohemistiku, muzeologii a etnologii na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Dokončuje disertaci spojující téma pohybu, choreografie a výročních obyčejů. Pracuje v Národním ústavu lidové kultury, zabývá se dokumentací lidových tanců, přednáškovou činností a vytvářením programů pro Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy a Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici. Je spoluautorkou projektu Tady jsme doma a knih k němu vytvořených *Regionální folklor do škol: manuál pro učitele I, II* (2015, 2019). Pracuje v Programové radě Horňáckých slavností ve Velké nad Veličkou a v porotách dětských folklorních soutěží, moderuje folklorní pořady, vede dětský folklorní soubor.

O Podzimu

O scénickém čtení Podzim, inspirovaném světovou poezií, s Liborem Vackem. Však víte: Seminář!

14:00

Beseda

Fara

S Robertem Adamem o korespondenci Karla Havlíčka

Dvě stě let od narození přední (a v mnohém zakladatelské) osobnosti české žurnalistiky, literatury a politiky 19. století, Karla Havlíčka (1821–1856) alias Havla Borovského, uplyne letošního 31. října. Připomeneme jej nahlédnutím do jeho dopisů. Velkou edici Havlíčkovy korespondence, vycházející od roku 2017 v Nakladatelství Lidové noviny, představí její hlavní editor.

Doc. Mgr. Robert Adam, Ph.D. – se zabývá jazykovědnou bohemistikou a literaturou 19. století. Vyučuje na Filozofické fakultě a Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Přípravuje edice pro Českou knižnici (např. *Babička* B. Němcové, *Povídky* K. V. Raise), podílel se na vydání korespondence Boženy Němcové. V poslední době se věnuje především dílu Karla Havlíčka.

15:00

Beseda

Spořitelna

O české lidové a anonymní hudbě s Jaroslavem Krčkem

Povídání nad knihou všestranného hudebníka, osobnosti českého folklorního nebe *Odkud a kam* (2011). Co je důležité v životě a v hudbě? Debata o domově, o umělecké tvorbě, o škatulkování, o kompoziční práci na poli symfonickém, komorním a vokálním, o lásce k lidovému umění a jeho odkazu, o lidové písni v české kultuře a o tvůrčím přístupu k lidové a anonymní hudbě, o akademismu, stylizaci a spon-tánnosti. Možná si i sborově zazpíváme?! Hostem pořadu bude paní Gabriela Krčková. Moderuje Josef Kettner.

Jaroslav Krček – skladatel, sbormistr, dirigent, interpret, pedagog a režisér. Vystudoval pražskou konzervatoř, skladbu studoval u Miloslava Kabeláče, dirigování u Bohumíra Lišky. Pracoval v Československém rozhlasu a ve vydavatelství Supraphon – zde spolupracoval se špičkovými dirigenty Václavem Neumannem a Jiřím Bělohlávkem. Zakladatel Malé muziky Souboru písní a tanců Josefa Vycpálka, tanečního souboru Chorea Bohemica a hudebního ansámblu Musica Bohemica. Vydal několik sborníků lidových písní a zpěvníků i nespočet nahrávek na hudebních nosičích. Vedle skladeb inspirovaných historickým materiálem se věnuje i kompozici soudobé vážné hudby.

Gabriela Krčková – hobojistka, hudební pedagožka a ilustrátorka, členka souboru Musica Bohemica, manželka Jaroslava Krčka.

15:00

Pro děti

Fara

60 Kč

Zlatá husa

Buchty a loutky

Ó ta zlatá husa, jak se leskne a jak je cenná, všechny si přivábí a přilepí. Jen nejmladší ze tří bratrů ji raději vezme ukázat princezně, to proto, že se mu princezna líbí a chce ji rozesmát. A vlastně by si ji vzal za ženu. Jenže pan král je proti, a tak musí přijít na pomoc i jedna hodná obryně. Prostě chamtivost se nevyplácí, smutek je špatný rádce a i ten poslední a vysmívaný se nakonec může stát králem.

Režie a scénář: Buchty a loutky pod vedením Marka Bečky, střídavě hrají, osvětlují a zvučí: Zuzana Bruknerová, Marek Bečka, Radek Beran, Vít Brukner a Lukáš Valiska, hudba: Tomáš Procházka. Premiéra: 2010.

17:00

Jarmark dílen poprvé

Městský úřad

JARmark

Jarmark tvůrčích dílen a zakončení festivalu se uskuteční ve čtyřech částech v režii Lady Blažejové, Adama Hoška a Jana Trče. Konečná podoba programu bude upřesněna prostřednictvím informačních tabulí.

Čím dříve z jara hřmí, tím se země stane úrodnější. Co vzešlo? Začneme šumem reproduktorů, šustěním papíru a melodií slova!

19:30

Jarmark dílen podruhé

Městské divadlo

LÉTmark

Nadcházejí žně, sklizeň výsledků celotýdenního snažení. Těla sálající tvůrčím zápallem se předvedou ve výstupech performativních a recitačních.

22:00

Jarmark dílen potřetí

Spořitelna

KOFmark

Kytice uvita, listí zbarvené, smráká se, začíná noc... Doba pro výstup učitelské dílny pod vedením Hany Kofránkové.

8:00

Jarmark

náměstí Míru

Třešňový jarmark

Trh s lokálními, čerstvě sklizenými výpěstky, řemeslnými a uměleckými výrobky a lahodnými dobrotami od šikovných rukou. Snad dozrají i sladké třešně z Českého ráje. A dál? Výtěžek z tradičního dobročinného bazárku pomáhá zkvalitnit život ve městě. Po vynucené covidové přestávce přichází (v rozsahu umožněném vládními opatřeními) opožděná oslava novodobého 10. ročníku oblíbené akce. Setkání s přáteli, nákup kvality, podpora neziskové organizace!

10:00

Jarmark dílen počtvrté

Městské divadlo

ŠLUSmark

Po zimě přichází předzvěst jara v podobě přehlídky milovaných juniorů. Jeden festivalový ročník končí, další začíná! Těšte se!

18:00

Koncert

Zahrada Šrámkova domu

200 Kč

Jarda Svoboda – Harmonium a hlas

Harmonium je starobylý akustický nástroj podobný malým varhanám, někdy může zvukem připomínat heligonku nebo flašinet. Písničky v sobě spojují velebný zvuk varhan s ufnukanou harmonikou. A mezi kostelem a hospodou, žalmem a odrhovačkou oscilují i texty o putování krajinami, o lidských příbězích a legendách. Vypráví je pozorovatel, který rád zůstává na okraji dění i společnosti. J. Svoboda založil a vedl skupiny Otcovy děti a Traband, se kterými vydal celkem 10 autorských alb, z nichž 3 byla oceněna hudební cenou Anděl. V roce 2016 vydal svoje první sólové album Solo.

SEMINÁŘ

Viděli a slyšeli jsme scénické čtení. Viděli a slyšeli jsme sdělení interpreta a inscenátora, jak vnímá obsah a tvar textové předlohy. Jaké emoce, asociace a nápady v něm text vyvolal. Jak jsme jim rozuměli? Jaké emoce či asociace toto sdělení vyvolalo v nás? A teď zkusme jít opačnou cestou, zpátky k textu. Jak mu rozumíme my, co nás na něm přitahuje, vzrušuje, zajímá? Nebo naopak odrazuje? Jaké je jeho pozadí, souvislosti? S jakými výrazovými prostředky pracuje a co všechno by se s nimi dalo dělat? Zkusíme to?

Rozpravy o scénických čteních budou spojeny s praktickou ukázkou přístupu ke kolektivnímu přednesu. Jako se mění roční období, tak i podoba semináře bude pokaždé trochu jiná – nejen díky vkladu lektora Libora Vacka, ale i samotných účastníků.

Libor Vacek absolvoval Vysokou školu ekonomickou v Praze a pracoval čtrnáct let v Československém a následně v Českém rozhlasu, od roku 1992 jako šéfredaktor stanice Praha. Od roku 1998 byl dramaturgem v České televizi. Pak mluví několika ministerstev a jiných státních úřadů a ekonomickým náměstkem Ústřední školní inspekce. V roce 2013 se vrátil do Českého rozhlasu. Od dětství se věnuje uměleckému přednesu, opakovaně zvítězil na Wolkrově Prostějově a Moravském festivalu poezie. Od konce 80. let působí v tomto oboru jako lektor, pracuje pravidelně v porotách Wolkrova Prostějova a Dětské scény. Je členem odborné rady NIPOS-ARTAMA pro umělecký přednes.

VÝSTAVY

Fara

Muzeum Sobotecka

Novinka ve městě představující část exponátů shromažďovaných v místním muzeu od konce 19. století. Jádrem výstavy tvoří různé typy lidového malovaného nábytku, skříně, truhly a židle. Prohlédnout si je možné také unikátní soubor loutek, které patří do nehmotného kulturního dědictví UNESCO, prapor sobotecké národní gardy malovaný Josefem Mánesem a další zajímavé předměty.

Sakrální stavby nejen na Sobotecku

Sobotecký patriot Bc. Luboš Patka (*1973) fotografuje od roku 1995. Pracuje na řídicí pozici ve firmě Škoda Auto Mladá Boleslav. Jeho tvorba je důkazem lásky k přírodě a historii. Citlivě vystihuje kompozici sakrálních staveb, jejich architekturu a zasazení do krajiny. Vztah lidové kultury a náboženství, jehož němými svědky jsou i sakrální stavby, je jednou z perspektiv, kterou lze nahlížet letošní téma Šrámkovy Sobotky.

Městská knihovna Fráni Šrámka – Galerie Na schodech Vernisáž 6. července

Lidová architektura Sobotky a Vesce

Prostřednictvím několika desítek fotografií z městské památkové zóny Sobotka, kde je z přibližně 70 roubených staveb více než polovina památkově chráněná, a z blízké vesnické památkové rezervace Vesec u Sobotky, v níž je většina z necelých 30 domů roubených a z nich polovina památkově chráněných, se návštěvníci seznámí s tímto typem lidové architektury. Autorem výstavy je Mgr. Petr Luniaczek (*1942).

Spořitelna

PhDr. Josef Václav Scheybal – malíř, kreslíř, dokumentátor a sběratel

Výstava připravená Muzeem Českého ráje v Turnově představí všestranného znalce lidové kultury severních a severovýchodních Čech, výtvarníka, zakladatele vědecké národopisné kresby, angažovaného muzejního pracovníka, zaníceného památkáře a sběratele. Jeho životní dílo uzavřené před dvaceti lety trvale poznamenaly hluboký obdiv k lidové kultuře, citlivý vztah k výtvarnému projevu a láska k Pojizeří a Českému ráji.

Šolcův statek – Galerie Karla Samšínáka

Vernisáž 4. července

Eva Hašková – Grafiky

Autorkou výtvarných děl je akademická malířka Eva Hašková (*1946). Pochází z Kladna, absolvovala Vysokou školu uměleckoprůmyslovou, byla žákyní profesora Zdeňka Sklenáře. Věnuje se knižním ilustracím a ex libris, za které získala řadu prestižních ocenění. Používá hlavně techniku barevného leptu s akvatintou. Podle jejího vítězného návrhu vydala v lednu 2019 Česká národní banka pamětní stokorunu ke 100. výročí české měny.

Stanislava Kavanová – Sochy Jan Kavan – Kresby a grafika

Stanislava Kavanová (*1943) je spjata s Prahou. Při zaměstnání vystudovala v letech 1965–1972 Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v ateliéru profesora Jana Kavana, otce svého pozdějšího manžela. Předmětem její tvorby jsou volná monumentální socha, portréty a kresba. Mezi její díla patří busta Karla Samšiňáka, umístěná ve stejnojmenné galerii.

Jan Kavan (*1947) se v dětství s rodinou přestěhoval do Prahy. V letech 1966–1972 studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, v ateliéru grafiky a ilustrace, vedeném postupně profesory Strnadelem, Trnkou a Sklenářem. Těžištěm jeho tvorby jsou kresba v kombinaci s technikou air brush a volná umělecká grafika hlubotiskovou technikou leptu.

Šrámkův dům

Návštěva 5. července

Muzeum Fráni Šrámka a Milky Hrdličkové

V souladu s vůlí Fráni Šrámka zřídila jeho žena Milka Hrdličková v Sobotce spisovatelův památník. Koupila pro něj dům a darovala ho městu. Přenesla do něj pracovnu s knihovnou a obývací pokoj s řadou uměleckých děl. Obě místnosti tvoří hlavní část expozice. Dále v něm umístila Šrámkovu a svoji písemnou pozůstalost. Součástí prohlídkové trasy je také sálek, tzv. síň poezie, v němž se podává návštěvníkům výklad. Šrámkův dům se stal základnou kultury ve městě. Žili v něm manželé Hejnovi, správci muzea, spoluzakladatelé a dlouholetí organizátoři festivalu Šrámkova Sobotka, a jejich pokračovatel Jaroslav Šimůnek.

Základní škola

Vernisáž 3. července

Zdeněk Mlčoch – výtvarník, na kterého Šrámkova Sobotka vzpomíná

Zdeněk Mlčoch, čestný občan města Sobotka, absolvent Vysoké školy uměleckoprůmyslové, člen Sdružení českých umělců grafiků Hollar a výtvarné skupiny Radar, by se letos dožil sta let. Ilustrátor nakladatelství Albatros na Šrámkovu Sobotku přijížděl rád. Dotvářel mnoho tiskovin, včetně známé dívčí podoby, která festival dlouhá léta charakterizovala. Výstava mu výběrem prací spojených se Sobotkou, zejména ex libris pro Zdělance, a další volnou grafikou, vzdává hold.

Zámecké interiéry a ochoz

Národní kulturní památka, zámek Humprecht z druhé poloviny 17. století, patří téměř sto let městu Sobotce. V interiérech přízemí a prvního patra je instalovaná expozice historického mobiliáře, který připomíná atmosféru zakladatele zámku, barokního kavalíra Humprechta Jana Černína z Chudenic. Centrální hodovní síň v prvním poschodí je stavební zajímavostí s neobvyklou akustikou. Z ochozu vyhlídka na Sobotku, Ještěd či Bezděz.

DÍLNY

CELOTÝDENNÍ

DílNaHlas aneb Co prozradí hlas, to slova neslyší

Mgr. Vendula Holčáková

Prostředek k sebevyjádření je hlas. Právě skrze něj se projevuje naše individualita. Sám hlas je sdělení. Slova nesou další význam navíc. Jedno ovlivňuje a podporuje druhé.

V dílně se budeme snažit svému hlasu porozumět, objevovat jeho možnosti, hledat k němu nové cesty, dýchat, intonovat, artikulovat... A pak si o tom i povídat. Dílna bude probíhat každý den, prvních 60 minut skupinově, následující část bude vyhrazena pro individuální setkávání.

Dílna hlasové interpretace textu

MgA. Jakub Doubrava, Mgr. Emilie Zámečníková,

MgA. Mgr. Gabriela Zelená Sittová

Chcete přednést příběh, úvahu či báseň tak, abyste posluchače opravdu zaujali? Dílna hlasové interpretace textu je určena začínajícím i zkušeným recitátorům, budoucím učitelům a dalším zájemcům o kulturu mluveného slova. Zaměřuje se na kultivaci hlasových, komunikačních a přednesových dovedností realizovaných v práci s uměleckým textem. Podle povahy vybraných uměleckých textů se frekvenci rozejdou k lektorům, kde pracují ve skupině i individuálně. Dílna, rodinné stříbro festivalu Šrámkova Sobotka, je jedinečnou příležitostí pro ty, které láká možnost naučit se přednést vybraný umělecký text nahlas tak, aby o své interpretaci uměli přesvědčit publikum.

Dílna literárního překladu: anglofonní duchařské povídky

Mgr. Petra Johana Poncarová, Ph.D.

V devatenáctém století a na počátku století dvacátého vzniklo v angličtině velké množství povídek s duchařskou tematikou. Věnovali se jim významní autoři a autorky, které známe z čítanek, i dnes již pozapomenutí spisovatelé a spisovatelky. Během dílny se zaměříme na fenomén duchařské povídky v Británii i v Americe, každý účastník si jednu povídku přeloží (ať už podle své vlastní volby, či z připraveného korpusu), překlady společně prodiskutujeme a na závěr je představíme při patričně strašidelném čtení.

Dílna sborového zpěvu

Mgr. Jiří Šlupka Svěrák

Vzhledem k tomu, že tématem festivalu je folklor, připravil jsem si pro vás program sestavený z lidové poezie, v němž se objevují sbory, voicebandy i sóla. Tradice je v něm spjata s prvky jazzu i rocku. Pokud hrajete na nějaké nástroje, vezměte je s sebou, mohli bychom vytvořit i malou doprovodnou kapelu. Celý pořad dotvoříme přímo na místě a přizpůsobíme ho stávajícím možnostem.

Dílna tvůrčího psaní

MgA. René Nekuda

Příběhy jsou všude okolo nás. Nedá se jim uniknout, nelze s nimi vyjednávat. Neustále nás pohlcují, až se sami nakonec stáváme jedním z nich. V této hravé dílně budeme společně formou diskusí a krátkých kreativních cvičení hledat svůj autorský hlas; tj. vhodný pár obuvi a tempo, ve kterém by se nám dobře šlapalo po papíře. Někdo totiž rád běhá s lehkostí a elegancí, jiný potřebuje dusat s vážnou tváří, třetí upřednostňuje promyšlený a sebejistý krok. A nic z toho není (naštěstí) špatné. Druhá část kurzu bude věnována řemeslu. Projdeme si stavbu příběhu a jeho nejdůležitější části (úvod, postavy, dialog, zápletku apod.). Výstupem této praktické dílny má být krátká povídka.

Jak se dostat literárnímu textu na kobytku

doc. Mgr. Erik Gilk, Ph.D.

Kurz navazuje na dva předchozí ročníky dílen věnované kritice a interpretaci, avšak účast na nich rozhodně není podmínkou pro letošní dílnu. Vedle ryze praktického aspektu, tedy psaní vlastních kritických textů, bude pozornost věnována rovněž interpretaci vybraných uměleckých děl (povídek), neboť interpretace, analýza či výklad tvoří neodmyslitelnou součást práce literárního kritika. Pro společnou kri-

tickou diskusi bude primárně určen aktuální román Aleny Mornštajnové *Listopád* (Host, 2021), který má potenciál výrazně polarizovat literárně-kritickou obec.

Jak začít s podcastem

Brit Jensen

Máte nápad na vlastní podcast, ale nevíte, jak začít? Workshop vedený zkušenou audiodokumentaristkou se stane inspirativním místem, kde se vaše nové podcasty zrodí. Celý týden se budeme věnovat pouze jedné věci: Abychom z vašich nápadů natočili a nastříhali pilotní díly. Projdeme celým tvůrčím procesem od nápadu, jeho natočení, přes editaci a střih až po praktickou otázku: Kde a jak svůj podcast vydám? Průběžně budeme poslouchat vybrané podcasty ze světa i z Česka a analyzovat postup prací na vlastních projektech. Nápady, které přinesete, mohou být jakéhokoliv typu: dokumentární, publicistické, rozhovorové, fiktivní. Tématem podcastu může být i folklor v jakékoli podobě. Hlavní je, že máte chuť se vydat do světa zvuku – a pomáhat ostatním dělat to samé.

Překladatelská dílna věnovaná pověstem a pohádkám ze Sudet

Mgr. Tomáš Dimter

S vyhnáním původního obyvatelstva Sudet zmizelo i povědomí nejen o folkloru, ale také o pověstech a pohádkách regionů s převahou německy mluvícího obyvatelstva. V dílně budeme překládat zapomenuté pověsti a pohádky, naučíme se číst novogotické lomené písmo (frakturu), seznámíme se s mytologií a folklorem obyvatel hraničních oblastí, naučíme se redigovat beletristický text. Dílna se hodí nejen pro překladaatele, ale i zájemce o literaturu, jejichž znalost němčiny je slabá; tento nedostatek je nutné vyvážit radostí ze společné práce.

Šla Anička na slam – tvůrčí dílna slam poetry

Tim Postovit

Během této tvůrčí dílny pojmem slam poetry poněkud ve folklorním duchu. Podíváme se na podstatu tohoto současného žánru přednesu autorské poezie. Seznámíme se s jeho rozmanitými podobami a zjistíme, proč je natolik blízký opravdovému folkloru. Nakonec strávíme čas přípravou a představením vlastních slamových básní, o kterých budeme společně mluvit.

Vyprávění – dílna storytellingu pro dospělé

Matěj Záhořík

Příběhem přemýšlíme, učíme se, prožíváme své sny. Příběh nás provází od malička ve formě pohádek, mýtů a legend. Příběhy nás učí o světě a my tyto příběhy zase žijeme. Že už je tu mockrát slovo příběh? A bude ještě víckrát, až si budeme společně vyprávět tradiční příběhy z různých zemí.

Pomocí her a různorodých cvičení ve dvojicích i ve skupině si každý vyzkouší příběh zkoumat, ohledávat, pojmenovat si jeho základní principy a vyprávět ho pomocí své vlastní přirozenosti a autenticity v rovnováze s hereckými prostředky.

Život v lidových písních aneb Dílna jevištního tvarování

MgA. & MgA. Václava Křesadlová, Ph.D.

Myslím, že lidová píseň v sobě nese plno hravých sdělení, která i v současnosti stojí za pozornost. Experiment autorského herectví se mi zdá nejprůběhavějším formátem pro drobné divadelní pokusy inspirované právě tímto nadčasovým fenoménem. V dílně se pokusíme prostřednictvím improvizací a jevištních imaginací dostat k tvarům individuálního či skupinového autorství. Nebudou chybět ani vhledy do interpretačního umění – přednesu či hlasového projevu. Vše by měla prostoupit „vibrace hry“ – tak budeme společně směřovat k jevištnímu setkání.

JEDNODENNÍ

Biblioterapeutická učitelská dílna

Mgr. Jan Křeček a Mgr. Marie Mokrá, Ph.D. / 5. července od 14:00

Už několik let zkoušíme implementovat prvky biblioterapie do výuky na gymnáziu. Přijďte si zkusit roli studentů a zažít principy této metody na vlastní kůži. Popovídáme si o možnostech biblioterapie, povyprávíme vám o vlastních zkušenostech z aplikace ve výuce a o tom, jak to přijímali sami studenti.

Didaktická interpretace uměleckého textu

Doc. PaedDr. Ladislava Lederbuchová, CSc. / 6. července od 14:00

Účastníci dílny si na základě vlastních aktivit osvojí didaktickou komunikaci v roli facilitátora, jenž připravuje čtenářský vztah žák – umělecký text a aktivně do něj vstupuje s cílem pomoci žáku rozvíjet komunikaci s textem při respektu k autorské záměrnosti jeho významové struktury, věku a úrovni čtenářské kompetence žáka 2. stupně ZŠ nebo SŠ. Metodu didaktické interpretace textu si aktivně vyzkoušejí při práci s textem prozaickým i básnickým.

Učíme se s písničkou

PaedDr. Ivana Janoušová / 8. července od 14:00

Obsahem dílny bude představení lidové písně jako přirozeného zdroje textů a témat, které mohou být využity ve všech předmětech na 1. stupni ZŠ, především však ve výuce českého jazyka – a to v učivu o slovní zásobě, také při nácviu prvopočátečního čtení, pravopisu či tvarosloví. Účastníci dílny si budou moci vyzkoušet různé metody i formy práce s lidovou písní, např. jak lze propojit lidovou píseň s metodami kritického myšlení – prostor bude věnován podvojnému deníku, metodě INSERT nebo pětilístku. Získané podněty a zkušenosti mohou využít pro zpestření a zefektivnění svojí pedagogické práce.

DĚTSKÉ

Díl-na-na-říká-ní-Ti-Tý-jo-ne-skočím, ne-asi-né! aneb Řekni to skokem!

Petr Pochop, DiS. / pro děti od 6 do 11 let

Děti naučí lektora Petra, co znamená si hrát. Ukážou mu, co všechno dokáže švihadlo předvést, když se k němu s úctou a poctivostí člověk chová a správně jej uchopí. Dozvědí se, co stojí za to si vyprávět a co se jen tak říká, aby řeč nestála. Co má cenu si pamatovat a co za to až tak nestojí. Co dělat, když tě v divadle napadne nápad, a jak se mu bránit, aby to člověk přežil, jakou atmosféru dokážou vytvořit plamínky svíčky, jak se dá plavat v řece, kde neteče žádná voda, kolik je potřeba vzduchu pro sfouknutí dvaceti svíček. Zjistí, že když na vás v divadle někdo kouká, že je to v pořádku a my mu nedáme na budku, i když je to nepříjemné, neboť je to s největší pravděpodobností divák a ten se v divadle dá čekat, a tak se naučíme, jak to udělat, aby se z toho nepříjemného pocitu stalo příjemné lechtání.

Hudební píDílna a řádDílna

BcA. Jan Mrázek / pro děti od 10 do 14 let

Lidová píseň's not dead! Lidová píseň's tvůj děd! Ale not only that.

Dílna hudební a divadelní improvizace, ve které budeme hledat, jak rozzít lidovou píseň. Co se bude dít?

PíDění: Po lidové písni, po jejích rituálních kořenech, po tom, co v nás z ní zůstalo, po muzice vůbec, po muzice v nás...

ŘádDění: Každý jak umí – hlasem, pohybem, boucháním, dupáním, hraním na něco, hraním si na něco...

Kombinací píDění a řádDění vznikne Dění – divadelně-hudební performance, která roztancuje a rozezná Sobotku. Vlastní hudební nástroj s sebou je výhodou, ale ne nutností.

Jak to bylo, pohádko?

MgA. Jitka Mičková / pro děti od 3 do 6 let

Myslíte si, že pohádky vždy patřily jen dětem? Jak je to dlouho, co poprvé zaznělo „Bylo, nebylo“? A jak se pohádky postupem času mění?

V dílně „Jak to bylo, pohádko?“ se děti pomocí metod dramatické výchovy a zážitkové pedagogiky seznámí s historií pohádky, poznají, jaké pohádky se vyprávěly kdysi a jaké dnes. Společně vstoupíme do pohádkového světa a díky pohybovým hrám, hře v roli, pantomimě či vyprávění najdeme odpovědi na naše otázky, ochutnáme kaši z „Hrnečku vař“ a snad se nám i podaří utéct ježibabě z lopaty.

Lidové umění v obrazech a písních

Karolína Keijsperová a Eliška Míšková / pro děti od 3 do 6 let

Vydejte se s námi do světa pohádek, písní, obrazů a historie. Na programu jsou kroje, lidové tance, pohádky a písničky z různých zemí, gospely i trampské písně. Děti si zkusí zajímavé výtvarné techniky, naučí se lidové písně z celého světa. Dozvědí se něco víc o tradicích a zvycích, a to včetně těch současnějších. Nechte své děti rozvíjet jejich umělecký potenciál zábavnou formou.

Vstupte do literárního doupěte

Mgr. Klára Smolíková / pro děti od 9 do 14 let

V literární dílně si účastníci vyzkouší, jak spisovatel pracuje s počasím a proč má zostřené smysly, jak chytrě přistoupit k literárnímu dialogu či jak pojmenovat hrdinu své knihy. Pohrají si s žánry, vytvoří si knihu podle šablony, rozehrají krátké etudy i vyzkouší komiksový scénář, třeba o Pérákově.

EXOD

Učitelská interpretační dílna

Mgr. Hana Kofránková

Celotýdenní učitelská dílna vychází z tradice sólového i kolektivního přednesu. Zabývá se interpretací poetických i prozaických textů. Nabízena je jako součást pobytového balíčku učitelského EXODu, ale je možné domluvit i účast dalších zájemců. Časový rozvrh práce v dílně je na dohodě mezi lektorkou a účastníky, nekříží se s dopoledními přednáškami. Frekventanti se věnují především nastudování kolektivního vystoupení, prostor mají též individuální konzultace. Výstup dílny v podobě samostatného pátečního programového bloku patří k vrcholům přehlídky tvůrčích dílen. Zvládnutí přednesu a výrazného čtení musí patřit k výbavě každého učitele češtiny!

INFORMACE

Vše nezbytné, co potřebujete ke svému pobytu vědět, se dozvíte v Městském informačním centru (MIC) na náměstí, kde se na vás první festivalovou sobotu a neděli od 9 do 18 hodin budou řešit naše delegátky. Pokud jste přijeli prostřednictvím učitelské exkurzní základny (EXOD), sídlící ve škole, poskytnou vám informace Marie Sekerová a Olga Bičíštová.

Ve městě se snadno vyznáte, ubytování i festivalové prostory jsou v docházkové vzdálenosti. Pro lepší orientaci využijte mapu na konci brožury.

Od 3. července bude MIC otevřené od 9 do 12 hodin a dále od 13 do 17 hodin. Mimo uvedené časy jsme k dispozici na telefonech (viz níže). Neváhejte se na nás obracet i osobně – poznáte nás podle pořadatelských placek.

Na pořady v Městském divadle je nutná rezervace míst, která se týká i držitelů permanentek. Rezervaci lze uskutečnit pouze v den konání daného programu v MIC Sobotka nebo na tel. 493 571 587 v otevíracích hodinách.

Zahrada Šrámkova domu je v době konání festivalu otevřena od 8:30 do 2 hodin, slouží jako prostor pro relaxaci i místo konání programu. V průběhu pořadů buďte prosím ohleduplní k účinkujícím a posluchačům. Respektujte provozní řád festivalu a dodržujte platná hygienická nařízení. Upozorňujeme též na zákaz konzumace alkoholu na veřejných prostranstvích městského centra.

Změna programu vyhrazena. Aktuální informace naleznete na informačních tabulích, na webu sramkovasobotka.cz či festivalovém Facebooku, Instagramu a Twitteru. Festivalové stravování zajišťuje hotel Pošta a restaurace Maštal, k občerstvení můžete rovněž využít Vokýnko na zahradě Šrámkova domu.

V průběhu festivalu vychází časopis Raport!, vydává jej Splav!, z. s.

O ŠRÁMKOVĚ SOBOTCE

Pořadatelem festivalu je město Sobotka prostřednictvím své příspěvkové organizace Městské kulturní středisko Sobotka.

Spolupořadatelé: EXOD Sobotka, Spolek Šrámkova Sobotka, Šolcův statek.

Přípravný výbor Šrámkovy Sobotky: Jan Bílek, Lada Blažejová, Vlastimil Čech, Daniela Haasová, Pavlína Havlová, Ivana Lubinová, Marie Sekerová, Jan Smolka, Jan Trč, Irena Vaňková.

Festival se koná za finanční podpory města Sobotky, Ministerstva kultury České republiky a Královéhradeckého kraje, který festivalu zároveň poskytuje trvalou záštitu.

Mediální partneři: Český rozhlas Vltava, A2, Host, Tvar, Dramox.

Pavlína Havlová
Městské kulturní středisko
+420 605 713 857

Lada Blažejová
Dílňy
+420 774 139 636

Hana Reslová
Ubytování
+420 601 360 090

Olga Bičišťová
Učitelská exkurzní základna (EXOD)
+420 737 708 677

Marie Sekerová
Učitelská exkurzní základna (EXOD)
+420 732 933 246

Festivalové delegátky:
Radka Grohová
+420 776 873 386

Kamila Šourková
+420 776 606 397

Dramaturgii jednotlivých programových linií zajišťují:

Přednášky
Vlastimil Čech, Irena Vaňková

Besedy
Vlastimil Čech, Pavlína Havlová, Irena Vaňková

Dětské pořady
Jan Trč

Scénická čtení
Lada Blažejová (seminář), Jan Trč

Autorská čtení
Petr Borkovec

Divadla
Lada Blažejová, Jan Smolka, Jan Trč

Hudební pořady
Daniela Haasová, Pavlína Havlová, Adam Hošek, Jan Trč

Filmové projekce
Lada Blažejová, Pavlína Havlová, Jan Trč

Poslechový pořad
Jan Bílek

Zahájení, zakončení a jarmark tvůrčích děl

Lada Blažejová, Adam Hošek, Jan Trč

Výstavy

Pavlaína Havlová, Marie Sekerová,
Zdělančí – Přátelé Šolcova statku, z. s.

K dramaturgii některých programových
linií přispěly Eva Marková a Barbora
Kunstová.

Grafický design festivalu připravuje
Václav Koubek. Za fotografickou doku-
mentaci tohoto ročníku děkujeme Haně
Pololánkové.

Za správu festivalového webu náleží po-
děkování Josefu Blažejovi.

Za technickou podporu děkujeme
Matěji Vejdělkovi, Ivě Podzimkové
a kolektivu Studia Šrámkova domu. Za
korektury děkujeme Hedvice Landové.
Děkujeme rovněž Magdaléně Štůrové,
Karolíně Kupcové, Haně Reslové, našim
delegátkám a mnoha dalším, kteří s pří-
pravou a organizací festivalu pomáhají.

Za propůjčení prostor sobotecké fary
děkujeme P. Tomasz Dziejzicovi. Za
součinnost děkujeme místní základní
škole a Tělocvičné jednotě Sokol.

KONTAKTY

Městské informační centrum

---

nám. Míru 3
kontaktní osoba Karolína Kupcová
tel.: 493 571 587

Městské kulturní středisko

---

nám. Míru 3
vedoucí Pavlaína Havlová
tel.: 493 571 618, tel.: 605 713 857

Městská knihovna Fráni Šrámka

---

nám. Míru 4
vedoucí Bc. Magdaléna Šrůtová
tel.: 493 571 110

Obvodní oddělení policie ČR

Boleslavská 329
tel.: 974 533 731

Raport!

šéfredaktor Ondřej Vinš
raport.redakce@gmail.com

Zdravotní středisko

Jičínská 300
MUDr. Eliška Macounová
(praktická lékařka)
tel.: 604 816 307
MUDr. Lucie Ježková (praktická lékařka)
tel.: 493 571 689
MUDr. Ivana Jeřábková
(praktická lékařka pro děti a dorost)
tel.: 704 600 070
Stomatologická ordinace není v provozu.

Nemocnice Jičín

Bolzanova 512
tel.: 493 582 111

MINISTERSTVO
KULTURY

Státní fond kultury ČR

KRÁLOVÉHRADECKÝ
KRAJ

Sobotka

Národní informační
a poradenské
středisko

N I R
P O S
pro kulturu

Vltava
Český rozhlas

A2
kulturní čtrnáctideník

h host
literární
měsíčník

tvar

DRAMOX

tvar

obtýdeník živé literatury

PRO PŘEDPLATITELE

Každý předplatitel tištěného Tvaru získává automatickou slevu 50 % na online předplatné.

Při objednávce je třeba do poznámky napsat: „SLEVA“.

Roční předplatné tištěného Tvaru 525 Kč / Roční online předplatné 300 Kč

itvar.cz/predplatne

A2 — DOBŘE VYHOZENÉ PENÍZE!

Předplatte si svůj oblíbený kulturní časopis!

roční předplatné – 999 Kč / 26 čísel
zvýhodněné roční předplatné pro studenty,
seniory, ZTP nebo rodiče na mateřské
či rodičovské dovolené – 890 Kč / 26 čísel
roční předplatné pro knihovny – 699 Kč / 26 čísel

půlroční předplatné – 499 Kč / 13 čísel
čtvrtletní předplatné – 249 Kč / 6 čísel
roční fěrové předplatné – 1471 Kč / 26 čísel
roční elektronické předplatné – 599 Kč / 26 čísel

Předplatné objednávejte na adrese distribuce advojka.cz
Více informací najdete na www.advojka.cz

- 1 ZÁMEK HUMPRECHT
- 2 SAD POD HUMPRECHTEM
- 3 HŘBITOV
- 4 MĚSTSKÝ PARK / DĚKANSKÁ ZAHRADA
- 5 MĚSTSKÝ ÚŘAD
- 6 MĚSTSKÉ DIVADLO / SOLNICE
MĚSTSKÁ KNIHOVNA F. ŠRÁMKA
- 7 NÁMĚSTÍ MÍRU
- 8 ŠRÁMKŮV DŮM
MĚSTSKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM
MUZEUM F. ŠRÁMKA
ZAHRADA ŠRÁMKOVA DOMU
- 9 KOSTEL SV. MÁŘI MAGDALENY
FARA
- 10 ŠOLCŮV STATEK
- 11 SPOŘITELNA
- 12 SOKOLOVNA
- 13 ZDRAVOTNÍ STŘEDISKO
- 14 ZÁKLADNÍ ŠKOLA